

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četr leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četristopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. štev. 220. Opravništvo, na ktero naj se blagovojo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. štev. 229.

Kranjskim mestom in trgom.

Denes ko ta list kranjskim bralcem v roke pride, bodo volitve v kmečkih okrajih že dokončane — upamo da vredno naše staroslovenske Kranjske.

V četrtek 14. decembra pa so volitve po mestih in trgih. In tukaj naprotni protivniki Slovencev vse žile, da bi zmagali in po tem svetu rekli: glej, čisto slovanska kranjska dežela je po svoji inteligenciji za zatiranje vsega prostega gibanja med avstrijskimi Slovani, ona je za našo nemško vlado, za nas, ki smo lanske pruske zmage navdušeno praznovali. — Da bitako ne bilo, treba je da v zadnjem času naši domačini proti tuječem na noge stopijo, treba je, da meščan, trgovec in uradnik vse store, da se nazaj odpahne ona svojat, ki iz vseh vetrov skupaj nagnana in z domačini neznačajniki pomnožena, dela pri nas in v našem imenu na sramoto našemu slovanskemu imenu in rodu.

Meščanom bodo prišli v kožuhu „liberalnosti“ in kazali na narodnjake, pitaje jih zopet s „farškimi hlapci,“ lagaje, da mi nismo za svobodo, da hočemo narod izdati v gospodstvo samih jezuitov, kateri ljudstvo v nevednosti držati hote itd. itd. Kdo, ki ima odprte oči more to verovati? In kdo, ki se je v politiki okolo ozrl, more verovati, da so Nemci in njih prijatelji dandenašni liberalni? Ako so nemška klanja in požiganja, in nemško divjanje proti francoski republike in požrešno roparstvo Elsas-Lotaringije lansko leto liberalna dejanja; ako je liberalno, da so Nemci pravni tudi z največjim absolutistom kakor je škof Raušer zvezo skleniti; ako je liberalno, da proti svojim političnim nasprotnikom na pomoč kličejo sabljo in ječo — potem bi prav imeli. Ker to ni, naj se nam ne hinavči, da je naš sedaj sedanji boj — boj liberalnosti z neliberalnostjo, svobode z nesvobodo. Zdaj se borimo — to je treba vedno in vedno ponavljati — za svoje življenje, za obstanek svojega slovanstva, in vprašanje je samo ali hočemo, da nas smrtno potare železna noge Prusije, ki bode prej ali kasneje čez naše glave hotela korakati do morja.

Res je, da se ravno denes ne ravna o tem, ali bode naša zemlja del Pruske; ali ravna se o tem, in naši nemški liberalci gredo na to, da se tla pripravljajo zvezati naše zemlje s Prusko. Slep in gluhi je našinec kateri tega ne izpozna, in ne vidi, kar vidi in izreče vsak politikar razen Nemca in nemškutaria, kateri mora svoje prave namene skrivati. Mogoče ali gotovo je, da jih mnogo proti nam dela, ki tega nečejo, ali za to naš narod vse eno v brezdnino narodne smrti vodijo, če ravno so oslepljeni.

In ravno zarad tega, ker vemo zakaj se borimo, hočeme si pomagati z vsemi mogočimi pri-pomočki. To naj si zapomnijo zlasti trgovci in c. kr. uradniki. Lehko bi tem v spomin klicali kako nevredno je za vsacega moža, zatajiti svoj rod, svojo mater in delati proti obema za tuječa, ker je tuječ ravno zdaj močnejši; kako neznačajno je v nasprotje postavljati se ljudskemu mnenju cele dežele. Ali onim, kateri imajo srca za domovino in svoj rod, tega opomina ni treba.

Onim pa, kteri za svojim dobičkom gredo, povemo, da naš narod nikakor ne bode tako ljubeznjiv, da bi kače, ktere so se na njego-

vem nedriji zredile in ga v sreči pikale, tačas še rediti se pustil, kader se zdrami.

Uradnike bodo egoistični višji birokratje v volilni boju proti Slovencem silili v imenu cesarjevem. Tudi organ kranjskega nemškutarstva uradnikom in drugim volilcem nasproti zlorabi cesarjevo ime, kateri je ustavo podpisal. Mi pa temu nasproti tu konstatiramo, kar so vsi celo oficijozični časniki poročali, da se cesar zdaj ne meša v volitve, da na Moravskem, kjer ima posestva, pod Auerspergom ne bode volili, da si je po pooblaščencu volil pod Hohenwartom. Naj torej uradniki na Kranjskem, kteri nemajo toliko moštva in zaupanja v pravično našo narodno reč, da bi za nas volili, vsaj posnemajo svojega najvišjega gospoda in cesarja in najljudstvu, neodvisnim možem prepuste odločitev osode naše svete domovine, naj se volitev ne udeleže.

Narodnjake po kranjskih mestih pa opozorujemo, da si na tanko zapomnijo in zapisi in brezobzirno javnosti dade imena onih uradnikov in trgovcev, kateri med našim narodom bivajo, pa glasujejo proti njegovim željam in koristim. Našljudstvo bode potem že vedelo, kako se ima proti njim zadržati: gotovo ne bode podpiralo ni v kupčiji niti drugače take ljudi, ki rujejo proti njemu, da-si od njega žive in se bogate.

Zdaj gre za našo najsvetješo stvar, za našo domovino in narodnost, in tu bodo brezobzirni — kakor so drugi proti nam, ki nam potem terorizem in brezobraznost očitajo, ako — radovoljni ne nastavljamo še drugo lice, ako smo bili po enem udarjeni.

Domače in slovanske novosti.

— „Slovensko učiteljsko društvo“ s sedežem v Ljubljani je dovoljeno. Znano je, da so imeli v Ljubljani do zdaj društvo kranjskih učiteljev. V poslednjem shodu je to sklenilo premeniti se v „slovensko“ društvo, tako da se zdaj morejo vsi slovenski učitelji v eno svoje društvo zediniti. Kličemo torej štajersko-slovenskim, koroškim, goriškim in primorskem učiteljem: zedinite se, „v združbi je moč“, in združeni boste s časom dosegli kar vam gre. — Veseli nas ta zopetna pridobitev tem bolj, ker bodo zdaj mnogi slovenski učitelji odločili se od škodljivega nemško-narodnega upljiva. Da pa bode združeno naše učiteljstvo narodno — za to smo brez skrbi.

— Beremo po nemških listih poročila in celo telegrama, kako sta Seidl in Brandstetter imela volilne shode v Poličanah in pri sv. Lenartu, pa da so jima volile v obilnim številu nasproti prišli, zaupanje izrekli itd. itd. — A vse to je nemško-liberalni „švindel.“ Resnica je, da sta zbobnala pri vinu v Poličanah šest, v Sv. Lenartu pa 4 drage nemisleč glave vklip. Tem sta po svoje švadronirala in lepo so se razšli: Seidl in Brandstetter nista vedela kaj sta govorila, niju poslušalec pa ne kaj so poslušali. Vse dopise in telegrama je pa v samostalno in samohvalo „kratki Frice“ Brandstetter sam oskrbel.

— Ljubljanski Nemci glasilo „Tagblatt“ je prinašal novost, da je neki kaplan Sore kmetom rekel, ka pri zadnjih volitvah gre za to ali bodo pruski ali ruski podložniki. Mi bi glavo zastavili da omenjeni mož tako ni govoril. Mogoče

je, da je rek: ali pruski ali avstrijski — in prav je imel če je tako rek. Vendar dunajski „katoliški“ Volksfreund brez pomišljaja vzame „Tagblatto“ notico in jo v svojem članku porabi proti Slovenom, judovska „N. fr. Presse“ to z veseljem od svojega klerikalnega brata v prustvu ponatisne in tako pride ena laž med širni svet, s ktero dokazujejo, da je „liberalno“, duhovnik posebno slovenskim in českim, ki ne deajo „pour le roi de Prusse“ — državnega pravnika, če ne rablja na vrat naščuvati.

— Spodnje Štajersko ni slovensko; ta stavek je graška Tagespost v dopisu iz Brežice prežekala, in ponatisnila sta njeno modrost tudi „Laib. Tagblatt“ in „N. Fr. Presse.“ Zadnja je dopis dr. del Cotta, kterega smo v malo drugačni obliki že avgusta 1869 v uvodnem članku „Laib. Tagblatta“ čitali, nekoliko prenaredila in piše v njem to-le: Štajerske razdeljene neče nobeden vrl Štajerec, naj bode Nemci ali Slovenec. V čisto slovenskih okrajih je ubožnost in duševna sirovščina doma, v drugih pa je, po listu borznih jobberjev, vse kakor v raju. — Da Slovenci Štajersko razdeljeno žele in da se hočejo politično s svojimi narodnimi brati združiti, kaže veliko število priznalnih pisem, ktera so dobili leta 1869 štajersko-slovenski poslanci v graškem zboru, ko to zedinjeno Slovenijo terjali, in peticije, ktere so tedaj zočni dosle. in da čisto slovenski okraji niso ni materialno, ni duševno siromašni, to kaže že pogled v savinjsko dolino in ljutomerski okraj. Ravno v nemškutarskih okrajih je ljudstvo ubogo, ker mu njegovi sovražniki jemljejo sredstva za materialni in duševni blagostan. Pa „Tagespost“, „Laib. Tagblatt“ in „N. Fr. Presse“ se ni treba brigati za resnico in pravico: saj ti listi vedo da ravno z lažmi o Slovanih svojim prejemnikom in sedajni vladu ustrezajo. Občinstvu teh nesramnih listov je vse dobro, kar jim kaj nese; morala in politična vest je tem ljudem že davno zginila.

— Kakor na Kranjskem „velikoposetniki“ po v nebo kričeči krivici volijo skoro trejtino poslancev v deželnem zbor, tako tudi na Českem. Zanimivo pa je račun českih listov, koliko namreč plačajo davka kandidati nemške in česke (historične) stranke. Kandidati nemško-ustavoverne stranke na Českem plačajo od 28.308 oralov zemlje 32.759 gld. Kandidati česko-historične stranke pak od 83.665 oralov 104.814 gld. davka, torej 72.055 gld. več nego nemški. — Zanimivo bi bilo, ako bi eden naših narodnjakov, ki je na viru, preračunal davkovske razmere kranjskih ustavovernih velikoposetnikov k davkopalčevalcem cele dežele.

Dopisi.

Iz Ljubljane. 9. decembra. [Izv. dop.] Sinoč ob šestih zvečer je odbor društva Slovenije sklical shod volilcev našega mesta, kterega se je udeležilo nad 160 volilcev. Po kratkem dogovoru so enoglasno sklenili, da naj bosta naša kandidata za Ljubljano gosp. Valentin Krisper in gospod Ivan Vihar. S srčno radostjo izrekamo, da je ta volitev jako srečna, kajti ta dva gospoda sta tako priljubljena, izkušena domorodec in uživata splošno zaupanje, tako da smelo rečemo: ako je po naši mali dozdani delavnosti mogoče v Ljubljani zmagati že letos, in po dosedanjem krivičnem volilnem redu, bodo zmagali s tema kan-

didatoma. Živila tedaj gospoda Valentin Krisper in Ivan Vilhar, kot naša kandidata!

Se vše, da bo treba tudi živahne energične agitacije, zlasti pa naj vsak volilec pregleda volilne listine in reklamuje svoje volilno pravico, ako se ni jemala pri sestavljanji v ozir. Ravno tako naj bi dotičniki, v prvi vrsti pa društvo Slovenija, in posamezni posebni odbori, kateri naj bi se v raznih oddelkih mesta brž osnovali, nemudoma protestovali, da se vpisujejo v volilne listine taki ljudje, ki v Ljubljani nemajo nikakoršne volilne pravice. Tako n. pr. naj se izbriše 17 železniških uradnikov, kteri davek od svoje plače na Dunaji plačujejo, tedaj v Ljubljani nobene pravice nemajo, akoravno so do zdaj vsigdar in vsi v nemčurskem smislu volili. — Enako bi se še nekteri drugi odstraniti dali. Da se porabijo vsa sredstva, je zmaga gotovo naša, kajti naša kandidata sta domačina, kri od naše krvi, nasprotna kandidata sta pa dr. Suppan in dr. Kaltenegger, prvi rodom Tirolec, drugi pa Dunajčan. Res sramota bi bila, da bi ne volili svojih ljudi in si jih morali izposojevati od drugod. Gospodje volileci naj tedaj volijo v domoljubnem smislu, naj dajo svoje glase domačinom, ne pa tujezem, vsak volilec pa naj nagovarja svoje sosedne in druge znane volilce, da kolikor mogoče dobimo narodnih glasov. Naprej pa že zagotovljamo, da bodo z vso pozornostjo zapisovali, kdo voli narodno, kdo je z nami domačimi, kdo pa zoper nas!

Jako smešno novice nam poroča prijatelj iz Postojne. Ondi prebiva namreč dr. Deu, kateri je hotel pri sedanjih volitvah kakor „deus ex machina“ delati za nemškutarje. V ta namen je ta „učeni“ doktor pobiral od posestnikov pooblastila, češ, da bode on za nje glasoval. Pa dr. Deu obrača, okrajni glavar s postavo pa obrne in prav mirno gospodu doktorju Deu-u pove, da to nikakor ne gre. Ko bi bil gospod doktor Deu malo postav bral, si bil lahko prihranil tako blamažo. Das kommt von das!

Od nasprotnih kandidatur v naglici le še to: Dežman kandidira za Tržič, Kamnik in Radoljbo, kaj bi ne, saj ga bodo, ko tu propade, volili nemčurski veleposestniki. Za Postojno se imenuje Obreza iz Vrhnik, kateri bo svojim volilecem kot kandidatni govor bral račun Vrniške občine, kterega že 24 let (!) ni položil in vrh tega jim razlagal čudne lastnosti svoje neobčutljive županove kože. Kot protikandidati našega vrlega Kotnika se imenujeta dr. Deu iz Postojne in gosp. Jelovšek vulgo Špehar iz Vrhnik. Iz tega in iz navedenih imen razvidijo naši bralec, da se nam ni ničesa batiti in da so vse te nemčurske kandidature le „schüchterne Versuche“ brez pomembe.

Iz Planine. 8. dec. [Izv. dop.] Kako naš Ogrinc-paša razumeva ravnopravnost, kaže naslednji dopis pol nemški, pol slovenski, kakor bi se spodbilo samo o predpustnem času.

Von der k. k. Bez. Hauptmannschaft Loitsch zu Planina. Z. 8768, 8875. Predstojništvu soseske. Portofreie Dienstsache. Cirknica.

v lastne roke gosp. predstojnika.

Ich mache noch einmal auf die Folgen des rechtskräftigen Erkenntnisses (!) gegen derlei Misgriffe (?) aufmerksam, — in Vas prosim, da se nikar več s tem ne igrajte (kako očetovsko! Dop.) zakaj mogoče je (da g. Ogrinc celo svojo trmo opusti, zlasti, ker je dobil žetretji zaukaz od deželne vlade! Dop.), da Vas enkrat velike težave in težka odgovornost dosežejo, kadar čas pride (kteri čas?) bo vsak rep med noge stisnil (Welch' pikanter Amtsstil! Dop.) kateri Vas zdej k ti napaki nagovarja, pa pojde.“

Iz Ljutomerja. 8. dec. [Izv. dop.] V naši čitalnici se pričenja novo življenje. Bilo je namreč tu v zadnjem času nekakovo tihostanje v tej zadevi, zlasti pa od one dobe, ko sta slavna narodnjaka dr. Ploj in dr. Zarnik ljutomerski trg zapustila; kajti imenovana gospoda sta z drugimi v zvezi neprudljivo delala toliko za povzdigo in

učvrstjenje tukajšnje narodne čitalnice, kolikor sploh za razširjenje slovenske narodne ideje.

V sredo 6. decembra zbrala se je v čitalničnih prostorih mična družba naših, in v nazоčnosti teh praznovala se je slovesnost v spomin slavnega našega pesnika Preširna. Povabljenih in došlih narodnjakov bilo bi še večje število, ako bi čitalnica z večjimi prostori razpolagati moga. Beseda je bila sicer samo mala, a vendar mikralna in prijetna. G. predsednik čitalnice je omenjal Preširna, in njegovo imenitnost, povarjal važnost društev in njih dolžnosti spominjati se slavnih mož. G. K. je prav hvalevredno deklamovala Koseskega „Orjaško igračo“ in tajnik čit. prednašal je Vilharjevo basen „Župan“. Po dokončani tomboli so naše gospodičine prav milo prepevale slovenske pesmi; med tem se je za občinstvo z igro ali na drugi način kratkočasilo. Sploh se sme reči, da se je „mala“ beseda v spomin „velikega“ Preširna sicer ne sijajno, a vendar lepo izvršila.

S to veselico smo pričeli letošnje zimske zabave. Prihodnja beseda se bode izvela gotovo za mesec dni. Takrat se bode povabilo kolikor mogoče mnogo občinstva.

Življenje in red mora se na novo povrniti v naše društvo. Za to nam je obljudil skrbeti novi tajnik L., ki se bode iz svojega priznanega rodom ljubja gotovo potrudil, da bode čitalniškim udom ustrezal tudi glede čitanja časnikov in knjig, ktere poslednje reči bodo vsikdar družabnikom na razpolaganje v čitalnični sobi ali pa na domu posameznim.

Da bode pa mogoče napravljati besede, skrbeti za časnike, knjige, stanovanje, luč, kurjavo itd.; treba je denarne podpore od strani družabnikov, kateri pa v poslednjih časih še malih mesčnih doneskov odštevali niso. Pregovor pravi: „Roka roko umiva“, a „iz nič ni nič.“ Odbor čitalniški bode zvesto splošnoval prevzete dolžnosti, a družabniki naj se tudi spominjajo svojih zaupnih mož!

Tedaj domoljubi, prijatelji naši stari, ostaneite zvesti in ne pozabite središča našega narodnega — ljutomerske čitalnice!

Iz Trsta. 9. dec. [Izv. dop.] V Trstu, kjer so nas Slovence Lahi za zdaj nazaj potisnili, ki pa bodo ob času nazaj tirjali kar je naše in slovansko, se je med tukajšnimi Lahoni v njih taborji rodila velika nesloga, in ste postali dve italijanski stranki, ktere ste pa obe za dopolnitev „nedovršene Italije“. „Cittadino“, že znani laški zmaj, kteri bi rad vse Primorce in sploh Slovane požrl, zameril se je ne davno naenkrat mestnemu svetovalstvu, ker je Hermeta osebno napadel. Hermet pa, sicer tudi mož, ki že vidi v Trstu obljudljeno laško provincijo, se je hudo maščeval nad njim. Povod temu je dala tožba dr. Pepeva iz mestne bolnice, kteri je „Cittadino“ tožil, ker ga je ta list s članki napadal, rekši, da bolnike slabo zdravi in da jih celo tepe in stradati pusti; vse to pa se je pri končnem sodskem obravnavanju, ktero je več dni trajalo, nekako problematično izvršilo. Porotniki, pripadniki Hermetovi so „Cittadina“, pri vseh vprašanjih za krivega izpeznali, in urednik „Cittadina“, slovenski izrodek Antonac, kakor vsak bastardat hud nasprotnik naš, bode moral 150 gld. v siromašno kaso plačati, 3 mesece sedeti in vse stroške obravnavne okolo tisoč gld. plačati.

Začel pa je tudi izhajati nov politični laški časnik „Progresso“. Načelnik mu je Hermet in ta se strašno kavsa in puli s „Cittadinom“, kteri v velikih je zadregah, in sicer tako, da je začel po mestu in v okolici podpis beračiti in nabirati da bi odstranili dr. Pepeva iz bolnišnice, in tako mestno svetovalstvo in porotnike blamiral. Ali to se bode teško zgodilo, ker so vsi tukajšni zdravniki poslednjemu prišli za dobr izid pravde srečo voščit, in tako na njegovo stran stopili. List „Progresso“ pa se šopiri v svoji grozovito veliki obliki, še veliko večji, nego slavosaf Hermet, ter udriha po „Cittadino“ in zametuje njegovo politiko.

Kaj pa mi Slovenci k temu rečemo, mislite si lehko; več neslove ko bode v sovražnem taborji, ložej bodemo premagali, in toliko večji prisili hočemo vzeti, ter nadaljevati svoj pot. Da bi le več duševnih moči in energije imeli! Važnost Trsta za Slovenijo, za našo občeslovansko prihodnjost pač spoznamo vši, tudi nas je precej v Trstu in v okolici, zdravo Slovenstvo, — ali kakor na Koroškem, manjka nam duhov, voditeljev!

Torej inteligentna mladina slovenska, hitro dorastaj, oborožuj se „z umna svitlim mečem“, da bodo v možatih letih v marljivo delo stopilo. Trst, ki ima toliko slovenskega elementa, ki ima slovensko okolico in celo slovensko Primorje kot hrbitna straža, bode še naš, ali dal nam bode še dosti dela. Ta čas tudi mi, ki zdaj po svojih močeh delamo, nečemo mirovati, še dalje hočemo, počasi pa gotovo zrna narodnega duha v rodovitno zemljo polagati. Da se lahoni sami demoralizujejo in med seboj slabe, — bog jim to povrni.

Čujem, da se tudi v Reki enako kakor v Trstu Italijenissimi med seboj divje lasajo. Nekdaj ni mogel v Reki niti en časopis izhajati. Zdaj imajo pa dva — dnevnika, ki eden drugega pobalinsko trgata in z blatom kidata, stranka psuje na stranko. To bi lehko tamšnjim Hrvatom v prilog prišlo, če bodo znali situacijo porabit. Nemamo nič proti temu če se tu in tam laška kača sama v rep ugrizne in sama sebe požre. Naprej zastava Slave!

Politični razgled.

V notranji avstrijski politiki vlada zima. Dokler volitve ne bodo končane, ne more ministerstvo nobenega koraka dalje. In le-te ne bodo, kakor je videti izpadle na njegovo korist, tako da se utegne izpolnit „Vaterl.“ dočrtip, da je to ministerstvo samo „za zimo“.

Hrvatski ban Bedeković je po poročilih nekterih listov prosil za demisijo, ker nekteri njegovih predlogov o postavah niso bili sprejeti. Kot njegov naslednik se imenuje grof Ladislav Pejačević. Tem novicam je še potreba potrdila. Pejačević je po svojem magjaronstvu še na slabjem glasu in je eden sopričetnikov umazane lonjsko-poljske reči. Bil bi toraj še slabiji ban ko Bedeković, kateremu se vsaj državljaška poštenost priznava.

V ogerskem ministerstvu se pričakujejo premembe in sicer bode neki minister notranjih zadev Tóth odstopil, ker mu državni zbor ni dovolil neke svote, ktere je tirjal za stroške, kteri nastanejo po začasni rabi civilnih uradov za vojaštvo. Deák sam je govoril zoper ono točko proračuna, ker je negotovo ali se tako rabljenje sploh kedaj godi. Prej je že levica terjala, naj se minister Tóth dene v obtožni stan. Dalje se poroča, da bode ministerstvo deželne brambe, ktero zdaj Lonyay sam vodi, prevzel poslanec Hollan.

Zdaj pa je pri banketu praznovanja Jurjevega reda nemškim gostom izrekel „upanje da bodo prijateljske razmere med Nemčijo in Rusijo ostale tudi v prihodnji generaciji.“ — Cari umirajo, a narodi in njih pravice ostanejo.

Kako se v Berlinu za svoje gaštanjske zavezničke, ustavoverne avstrijske Nemee boje, kaže slučaj, da se so pri Audrašiju pritožili, kako je to, da je Beust na svojem potu v London Thiersa v Parizu obiskal. Zarad tega je baje že razpor med Andrašijem in Beustom, tor je poklican nemški poslanik Schweinitz na poročila iz Dunaja v Berlin.

Angleški kraljevič naslednik je nevarno bolan, tako da se vsak čas pričakuje njegova smrt.

Razne stvari.

* (Predilsko železnično) izdelati kar najhitreje, je sklenil zbor v Trstu pod predsedništvom barona Pascotini-a.

* (C. k. finančno vodstvo na Kranj-

